

TEMAPLAN LANDBRUK OG BEITE

Dialogmøte ByLab
26.April 2022

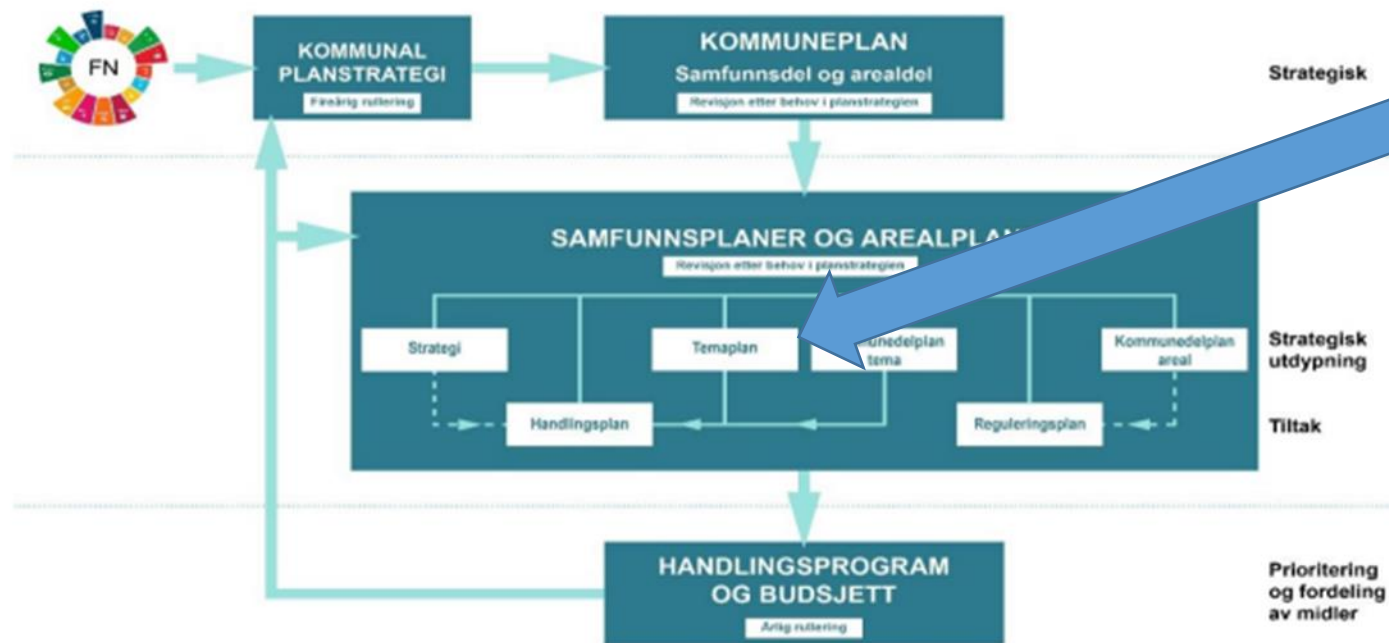

Agenda for møtet

- Fortelle om arbeidet med landbruksplanen – organisering, struktur
- Målsetningene i landbruksplanen – dette er essensen i landbruksplanen
- Hvordan kan du komme med innspill i planen

PLANHIERKIET I KOMMUNENE

Ringerike kommunes plansystem er illustrert i figuren nedenfor.

Den nye landbruksplanen er en temaplan!

Temaplan landbruk og beite

- Skal være en temaplan for landbruket i Ringerike og Hole - et styringsverktøy for utviklinga av landbruksnæringa!
- Planen viser utviklingstrekk over landbruket i Ringerike. Hvor går utviklingen og hvor er det viktig at vi retter et fokus?
- Ny landbruksplan skal være en felles plan for forvaltningen, faglagene og den enkelte gårdeier.
- Planen er på totalt 73 sider. Omfavner bredt, men er også tydelig hva som bør fokuseres på fremover for landbruket i Ringerike og Hole

Temaplan landbruk & beite

HOLE kommune

Organisering av ny temaplan landbruk & beite

Prosjekteier	Eiliv Kornkveen
Prosjektleder	Hans Kristian Øverby
Styringsgruppe	Ringerike og Hole kommuner, Norderhov sogneselskap, Hole landbrukslag, Ringerike og Hole beitelag og Ringerike skogeierlag
Arbeidsgruppe	Landbrukskontoret for Ringerike og Hole

Det er i tillegg utarbeidet en spørreundersøkelse sendt ut til alle mottakere av produksjonstilskudd i Ringerike og Hole. Det kom inn 41 svar som er innarbeidet inn i planen.

Landbruket i Ringerike og Hole kort oppsummert

	RINGERIKE	HOLE
TOTALT AREAL	1555 kvadratkilometer	198 kvadratkilometer
% JORDBRUKSAREAL	5	12
% SKOG	79	54
% FERSKVANN	9	32

- 290 aktive landbrukseiendommer – over 1000 landbrukseiendommer totalt
- Gjennomsnittlig størrelse på en landbrukseiendom: 310 dekar
- 50 % av jorda er leiejord
- 847 registrert sysselsatte innen jord, skogbruk og annen foredlingsindustri i tilknytning landbruket

GRÔVFOR, KORN, POTET, FRUKT & GRØNT

Produksjon	Ringerike	Hole
Grovfôr	30 %	6 %
Korn	67 %	72 %
Potet	2,6 %	0,8 %
Grønnsaker	0,01 %	13,5 %
Frukt	0,4 %	1,0 %
Bær	0,1 %	5,9 %
Sum	100 %	100 %

Utvikling de siste 20 årene

- Ringerike – økning i areal i produksjon av grovfôr, nedgang i areal i kornproduksjon. Økning potetproduksjon. Grønnsaker, frukt og bær er relativ små produksjoner i kommunen
- Hole: Svak nedgang i grovfôr, kornproduksjon og potet. Sterk økning i grønnsaker, frukt og bær

HUSDYRPRODUKSJON – antall foretak

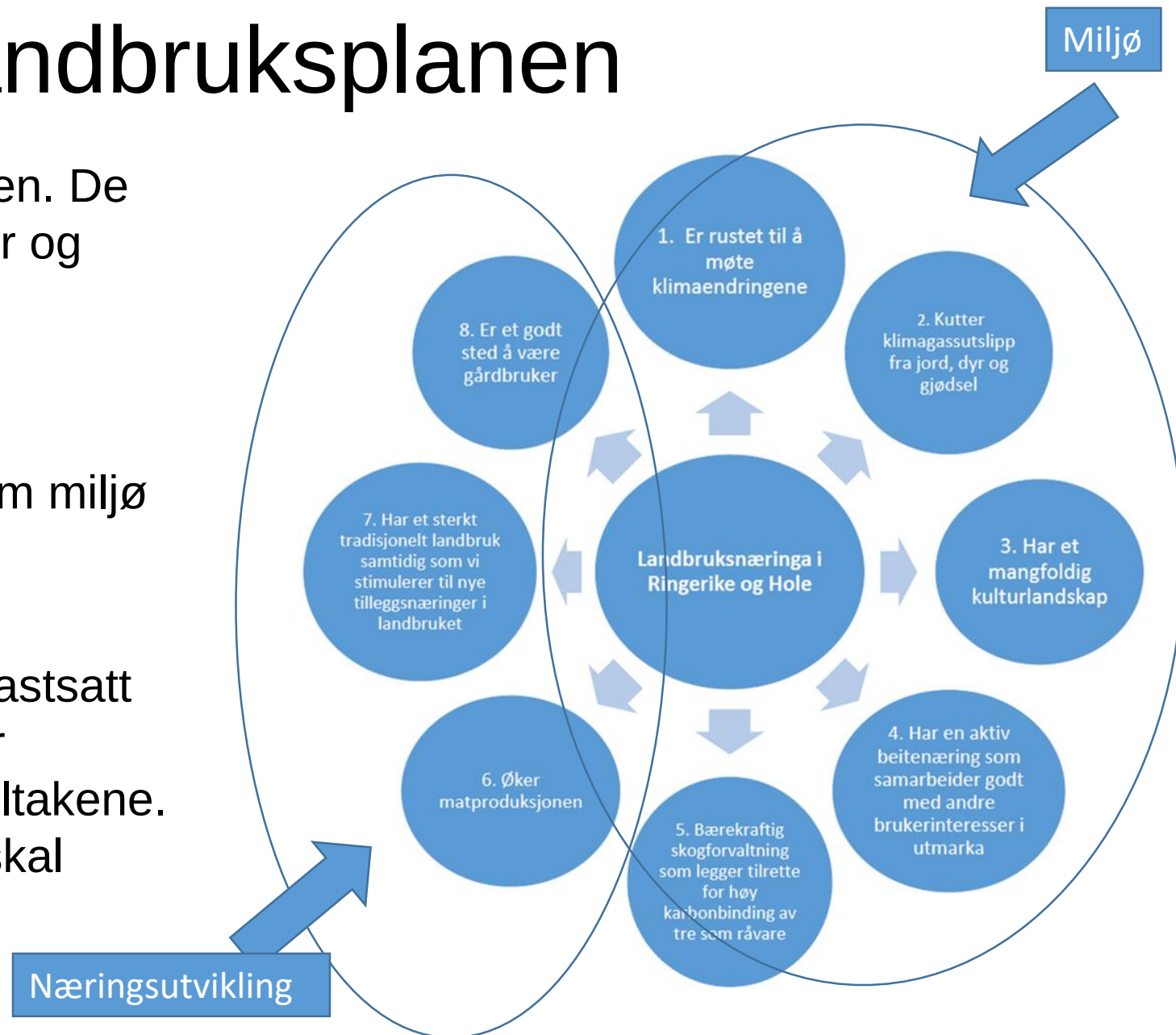
Produksjon	Ringerike	Hole
Melkekyr	4	0
Ammekyr	35	6
Sau	38	3
Svin	2	1
Verpehøner	18	1

Utvikling de siste 20 årene

- Ringerike: Nedgang i foretak innen melkekyr, svin. Økning i ammekyr og eggproduksjon
- Hole: Nedgang i samtlige produksjoner
- Konklusjonen er at det blir færre, men større produsenter!

Målsetninger i landbruksplanen

- 8 fastsatte målsetninger i planen. De er basert på kommunale planer og nasjonale målsetninger for landbruksnæringa.
- Målsetningene er fordelt mellom miljø & klima og næringsutvikling
- I planens handlingsdel er det fastsatt konkrete tiltak og hvem som er ansvarlige for å gjennomføre tiltakene. Handlingsdelen er fireårig og skal revideres etter fire år.

Er rustet til å møte klimaendringene

- Klima blir våtere, tørrere og mer ekstremt som kan gi store negative konsekvenser for landbruksnæringa i vår region
- Klimaendringer kan gi positive utslag ved at vi kan ta i bruk nye arealer, dyrke nye sorter som er tilpasset en lengre vekstsesong, flere innhøstinger og en lengre beitesesong

Viktige virkemidler mot et endret klima:

- Dreneringsbehov – øke antall areal og søkere til dreneringstilskudd
- Synliggjøre klimateknologi – fremme pionerer i regionen
- Stimulere til annen matproduksjon hvis naturforhold og etterspørsel tilsier det

Landbruksnæringa kutter klimagassutslipp fra jord, dyr og gjødsel

- I Ringerike og Hole stammer 24 % og 10 % av kommunens klimagassutslipp fra landbruksnæringa. Utslippene stammer husdyrhold, gjødselhåndtering og mikrobiologisk aktivitet i jordsmonnet
- Landbrukets klimaplan – kutte 10 % av landbrukets utslipp på 10 år
- Landbruket binder også store mengder karbon – viktig å se landbruket som en del av klimaløsninga!

Virkemidler

- Klimakalkulator – Stryke kunnskapen om sine egne klimautslipp
- Teknologi
- Informasjon om støtteordninger og tiltak som kan iverksettes

Mangfoldig kulturlandskap

- Et aktivt landbruk holder kulturlandskapet åpent, skaper biologisk mangfold, bosted for pollinerende insekter, ivaretar kulturminner
- Utfordring med lav lønnsomhet med å iverksette tiltak. Nye driftsmetoder, mineralgjødsel, spesialisering med mere gjør at kulturlandskap ikke blir interessant å drive i aktiv drift.

Virkemidler

- UKL og SMIL-tilskudd bidrar til å opprettholde et mangfoldig kulturlandskap

Foto: Jørn Jensen

En beitenæring som samarbeider godt med andre brukerinteresser i utmarka

- Færre gårdsbruk med husdyr gjør at beitetrykket blir lavt mange steder i landet. Det er allikevel beiterettigheter i utmarka som er gjeldende.
- Beitenæringa er en viktig ressurs for det biologiske mangfoldet
 - 685 plantearter som påvirkes negativt ved gjengroing og mindre beiting (NIBIO)
- Økende press på utmarka av andre interesser kan skape konflikt mellom brukere av utmark
 - Fritidsboligbygging, masseuttak, friluftsliv, andre formål, infrastrukturprosjekter
- Utfordrende med vedlikehold av gjerder – gjerdeloven og beiteloven
 - Hvem har ansvaret for vedlikeholdsansvar, rett til å sette opp

Potensiale for gjengroing i rødt

Bærekraftig skogforvaltning som legger til rette for høy karbonbinding og god utnyttelse av tre som råvare

- Skogen er en av de få komplette verdikjedene vi har i Norge og er sentral for det grønne skiftet i Norge – tremateriale, fiber og energi
- Ringerike er en av de største skogkommunene i landet – hvordan er status i skogen?
- Årlig avvirkning 270 000m³ – tilvekst på 2,6 %. Det er rom for mer hogst og ikke skape eldre skog som hemmer tilveksten.

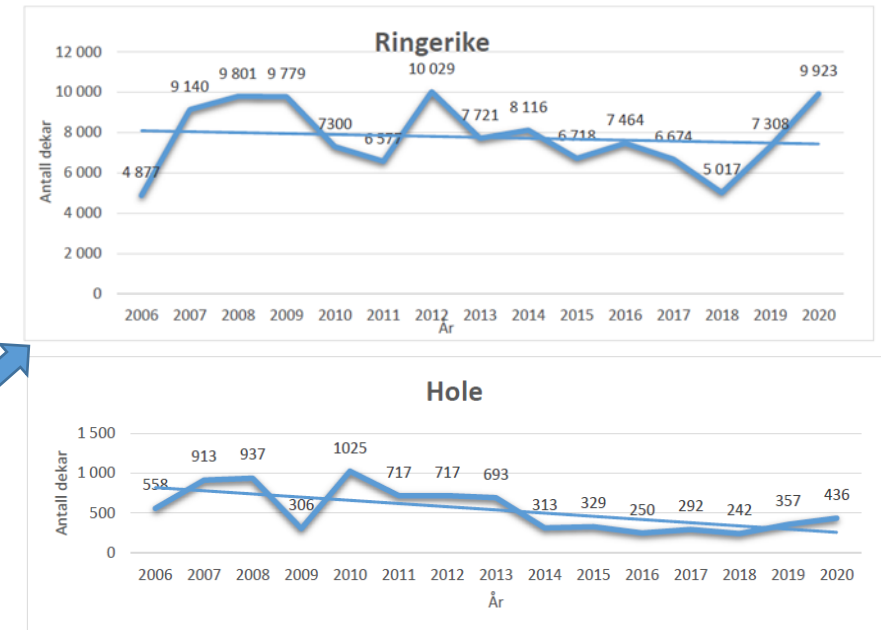
- Vi trenger bedre kvalitet på skogen gjennom ungskogpleie – nedadgående ungskogpleie i både Ringerike og Hole. Behov for 10 000 dekar i Ringerike og 800 dekar i Hole.

- Hvordan fremme ungskogpleie?

- Større bruk av skogfondsmidlene!

- 15 millioner brukes av skogfondsmidlene hvert år. Saldoen er økende som gir som for mer aktivitet!

Årlig dekar ungskogpleie i Ringerike og Hole – trendlinje viser nedadgående trend i ungskogpleie

Økt matproduksjon

- Nasjonal målsetning om at norsk matproduksjon skal økes
- Ringerike og Hole er noen av landets beste områder for matproduksjon
 - Vi er selvforsynte på korn, egg, poteter og flere typer grønt
- Matkorninitiativet – øke matkornandelen i Norge fra dagens 50 til 90 %
 - Etterspørselen etter plantebaserte produkter er økende – dette gir rom for økt produksjon av norsk mathvete
- Vi kan øke matproduksjonen på flere områder: praktisere strengt jordvern, urbant landbruk, innlandsfisk, økt bruk av utmarksbeite, følge opp arealer som ikke blir driftet

Et sterkt tradisjonelt landbruk samtidig som vi stimulerer til nye tilleggsnæringer

- Landbruksnæringa må være en del av samfunns- og næringsutviklinga i Ringerike og Hole. Følge opp kommunale planer og heve landbrukets interesser der de kan
- Bønder som produserer mat og bidrar til norsk selvforsyning er den viktigste delen av norsk landbruk
- Førstehåndsverdi landbruket i Ringerike og Hole er 393 000 000 kroner – landbruksnæringa skaper mange verdier til Ringerike- og Holesamfunnet
- Gode rammevilkår for landbruket – transport, annen infrastruktur, ikke utøve næringsfiendtlig arealplanlegging som er til hinder for landbruksdrift. Kartlegge skogsbilveier og stimulere til økt oppgradering og utbygging i Ringerike og Hole er et eksempel for å styrke konkurransekräften i landbruksnæringa.
- Stimulere til nye tilleggsnæringer som skaper arbeidsplasser og nisjer i landbruket. Positivt med variasjon og nye næringer med utspring i landbruket (reiseliv, lokalmat, IPT, aktivitet). Nettverksbygging mellom aktører er sentralt!

Ringerike og Hole er et godt sted å være gårdbruker

- Utviklinga i landbruksnæringa gir færre bønder og produsentmiljøer. Det kan bli ensomt å være bonde
- Utvikle bedre samarbeid mellom forvaltning, faglag og den enkelte bonde
- Norsk landbruk er tuftet på familielandbruket og fokus på generasjonsskifte er viktig – ønsker neste generasjon å overta?
- Fra spørreundersøkelsen i forbindelse med landbruksplanen var det etterspurt mer informasjon – forbedre måten vi kommuniserer utad fra landbrukskontoret

Hvordan kan du delta i høringen?

- Se planen på kommunens nettsider. Den ligger tilgjengelig her på ByLab
- Send innspill til postmottak@ringerike.kommune.no
- Frist for å sende inn innspill er 21.mai 2022.